

8. G. MAJONE: A rendszerelemzés fejlődéstörténeti megközelítése. [7] és [8] H.J. Miser és E.S. Quade (szerk.): *A rendszerelemzés kézikönyve*, MAREB Budapest, 1986. kötetben jelent meg.
9. J. LESOURNE: Operational research and its futures, IFORS, Letter from the president No. 1. 1986.
10. H. MÜLLER-MERBACH: Operational research and computer science, IFORS, Letter from the president No. 25. 1985.
11. H. MÜLLER-MERBACH, D.B. HERTZ: Operational research and artificial intelligence, IFORS, Letter from the president. No. 26. 1985.
12. HARNOS ZS.: Az operációkutatás helye és szerepe a módszertani kutatások körében. XVII. Magyar Operációkutatási Konferencia, Balatonfüred 1987.

Beszámoló a fiatal matematikus–közgazdászok 1987. évi konferenciájáról (Szeged, 1987. szeptember 24–26.)

Az MKT matematikai–közgazdasági szakosztálya harmadik alkalommal szervezte meg a 35 éven aluli, a matematikai közgazdaságtan iránt érdeklődő fiatalok szakmai szemináriumát.

Az eddigiektől eltérően idén két vezértémája is volt a szemináriumnak: az egyik az új ár- és adórendszer, a másik a vállalati viselkedés modellezhetősége. A szervezők számára az első meglepetés az volt, hogy a két, igencsak aktuális téma ellenére hihetetlenül kevés modellezési munkát sikerült felkutatni, pontosabban: feltűnően kevesen vállalták ezzel kapcsolatos kutatásaikat, számításaikat. Végül is több előadót csak hosszas rábeszéléssel sikerült meggyőzni. Ettől függetlenül is kevesen voltak az önként jelentkező előadók, úgy tűnt a piac igencsak pang, a szakma válsága meglehetősen súlyos. Valószínű, hogy 1988-ban nem is lesz érdemes a konferenciát megszervezni, inkább 1989-ben lehet ismét kísérletezni.

Az idei találkozósn végülis 21-en vettünk részt és három szekcióban 8 előadást hallgatunk meg. Senioroként — szekcióvezetőként — *Simon András, Hunyadi László és Kovács Álmos* segítettek munkánkat.

Az első szekció foglalkozott az új adó- és árrendszerrel kapcsolatos számításokkal. *Luz Erika* az Árhivatal, *Györi István* pedig a Pénzügyminisztérium keretében folytatott — az általános forgalmi adóra való áttérésre vonatkozó, illetve a személyi jövedelemadó bevezetése miatt szükséges bérbruttósításra vonatkozó — elemzésekről számoltak be. Az ismertetett két modell egymásnak ikertestvére: mindkettő hagyományos ÁKM bázisú és alsó szárnybeli elemekre vonatkozó megszorítások esetén keresi a merev technológia mellett kialakuló egyensúlyi megoldást. A korlátozó feltételt mindkét számítássorozatban bizonyos jövedelmezőségi kritériumok jelentették, a lényeges eltérés a két modell között dezaggregáltsági fokukban volt.

A közönség meglehetősen kritikával fogadta az előadásokat. A kifogások egy része *szakmai*, más része *etikai* jellegű volt. A szakmai kifogások az input/output bázisú ármodellezés ismert korlátait támadták: nincs helyettesíthetőség, nincs kölcsönös ár-volumen hatás, a paraméterek kis elmozdulására a megoldás nagyon érzékeny lehet. Ez a típusú árszámítás hasonló feladatok megoldásakor hasznos lehet (sok szektorra vonatkozó kényelmes becslés),

de feltétlenül szükséges más feltételezéseken nyugvó, talán nehezebb, ám szakmailag igényesebb módszerekkel bizonyos típusú kontrolszámítások elvégzése.

A szakmainál nagyobb vihart kavart az etikai kérdések felvetése. Mennyiben lehet a modellező a gazdaságpolitika kiszolgálója? Célszerű-e, ha a nem is túlságosan modern, de itthon még mindig csillogónak tűnő módszerek alkalmazásával növeljük a gazdaságirányító bürokrácia amúgyis meglévő omnipotencia érzetét, ha valóban már magunk is elkezdjük hinni, hogy „minden pontosan kiszámítható”? Mennyiben vagyunk urai és mennyiben rabjai saját eszközeinknek? Mikösben megrendelőinket igyekszünk elkápráztatni, nem káprásunk-e el magunk is, és kezdünk előbb-utóbb hinni abban, amiről eleinte józan eszünkkel még tudtuk, hogy csak délibáb?

A viharos első napot a meghívott vendégekkel, *Bokros Lajos*sal (Pénzügykutatói Intézet) a magyar gazdaság helyzetéről folytatott vita zárta le.

A második szekcióban három, valamilyen módon a vállalati viselkedéshes kapcsolódó előadás hangzott el. *Bohner Róbert* (OT) az ELECTRE eljárással kapott vállalati rangsorolásról számolt be. A vita — akárcaak a korábbi munkahelyi megbeszélésen — akörül robban ki, hogy est a viszonylag egyszerű módszert minek kellett megfelelni — úgymond: a rangsorolás alapjául szolgáló mutatók kiválasztása érdekében — egy kétes értékű faktoranalízissel. Kételyüknek adtak hangot a résztvevők az elemzés kompetenciáját és értelmét illetően is. *Csézy Tamás* a KOPINT vállalati-tükör elemzéseiről számolt be, pontosabban a felmérés módszerét és a kapott eredményeket foglalta össze meglehetősen röviden. *Dobos Imre* (MKKE) egy olyan modellkísérletet (pontosabban modellkudarcot) ismertetett, ahol sem a modellt, sem empirikus alakját nem sikerült megfogalmazni. Talán a kudarcból is lehet tanulni, ha valaki képes pontosan megfogalmazni a kudarc okait.

A harmadik szekcióban hangzottak el a szeminárium legszínvonalasabb előadásai. *Tétényi Tamás* (OT) készülő kandidátusi értekezéséből ismertetett egy fejezetet: egy egyszerű vállalati viselkedési modellre támaszkodva belátható, hogy a vállalati bérköltség (teljesítményektől függő része) inverz-Gauss eloszlás valószínűségei változóval közelíthető. Az ennek alapján kapott becslési eredmények nagyobb leíró erejűnek bizonyultak, mint a klasszikus regressziós modellel — illetve annak heteroszkedasztikus változatával — végzett számítások. A jól felépített, alapos elmélyültségről tanúskodó előadással kapcsolatban egyedül azt vetették fel, hogy mennyire mesterkéltek az alkalmazott feltevések — pontosabban: mennyire kellett a hétköznapi gondolkodást megerősokolni ahhoz, hogy végül is eljussunk az inverz-Gauss eloszláshoz. A szerső végig fenntartotta, hogy nem az eredményhes kereste a kiindulópontot, hanem valóban az ismertetett úton jutott el az eredményhes. *Hajdú Ottó* (pécsi Janus Pannonius Egyetem) a jövedelemeloszlások becslési pontosságának javítására mutatta be a gamma eloszlás magasabb hatványainak alkalmazási lehetőségeit. A KSH adataisrain végzett szimulációs vizsgálatainak eredményeit és a további kutatás feladatait — egyszerűbb paraméterbecslés, a paraméterek jobb értelmeshetősége,... — ismertetette. A konferencia záróelőadásaként *Takács Tibor* (BTK) egy optimális diszkrét lineáris kontrollmodell alkalmazását mutatta be bizonyos tervezési-típusú feladatok megoldására. Az előadó önálló eredménye az irányítás „álmává” tétele, azaz a hasonló modellekből ismeretes kilengések tompítása volt.

A konferencia zárásaként a résztvevők *Hajdú Ottónak* és *Tétényi Tamásnak* ítélték oda a legjobb előadásoknak járó hagyományos Karancs-kupát.

KIRÁLY JÚLIA-TÉTÉNYI TAMÁS

Szerzői útmutató

1. A SZIGMÁ-hoz közlésre benyújtott kéziratokat *három példányban* az alábbi címre kérjük küldeni:

MARTOS BÉLA főszerkesztő
SZIGMA szerkesztősége
Pf. 262
1502, Budapest

A szerkesztőség magyar nyelven még nem publikált tanulmányokat fogad el (egyidejű megjelenés idegen nyelven nem akadály).

A kézirat *kísérőlevelében* a következő adatokat kérjük minden szerzőről:

1. Név, tudományos fokozat
2. Lakcím (telefon)
3. Munkahely és beosztás (telefon)
4. Levelezési cím
5. Személyi szám

Több szerző esetén aláhúzendó annak a szerzőnek a neve, akinek a címére a szerkesztőség küldeményeit címezze.

2. A kéziratok a papírnak csak egyik oldalán, jól olvasható gépirással készüljenek: (lábjegyzetekben is) kettes sortáv, oldalanként legfeljebb 30 sor, széles margó. Új bekezdést öt beütéssel jelölünk. Az oldalakat kérjük folyamatosan számozni.

A táblázatokat és ábrákat (ugyancsak három példányban) kérjük külön lapokon mellékelni és helyüket a szövegben megfelelő módon jelölni:

1. ábra. A GDP növekedési üteme

2. táblázat. A GDP nemzetközi összehasonlításban

Az ábrák hátoldalán tüntessük fel a szerző nevét és a cikk címét.

Az ábrák és a táblázatok önmagukban, a szöveg nélkül is értelmezhetők legyenek.

3. A kézirat *első oldalán* kérjük feltüntetni az alábbi adatokat:

- a szerző(k) neve
- a tanulmány címe
- a cikk 100 szónál nem hosszabb kivonata

4. A *lábjegyzeteket* folyamatosan arab számokkal sorszámozzuk, a szövegben felső indexbe tett (sárójel nélküli) sorszámmal hivatkozunk rájuk. Pusztán irodalmi hivatkozást ne tegyünk lábjegyzetbe. A hivatkozási szám és a lábjegyzet ugyanazon az oldalon legyen (nem feltétlenül a lap alján). Minimalisáljuk a lábjegyzetek számát és terjedelmét.

A köszönetnyilvánítást és az esetleges finanszírozási forrásra vonatkozó információkat az első, *nem számozott* lábjegyzetben kérjük közölni.

5. A *szöveg* elkészítésében ügyeljünk

a) a *helyesírásra* (gyakori hibák: meg nem jelölt hosszú magánhangsók; mondat közben nagy kezdőbetű, pl. 2. Definíció; a központozás elhagyása, különösen a képletek után; zárójel helyett /törtvonal alkalmazása),

b) a *nyelvtanra* (egyes és többes szám egyeztetése, külön szóba vagy egybeírás, határozott vagy határozatlan névelő kitévése vagy elhagyása),

c) a *stílusra* (henye kifejezések: sor kerül, biztosít, jelent stb.; túlbonyolított mondat-szerkezetek; idegen, főleg angol szakkifejezések felesleges használata).

Szavak vagy szövegrészek kiemelésére *dőlt* (kursív) betűt használjunk, a kéziratban ezt aláhúzással jelöljük.

6. A matematikai jeleknél és képleteknél a következőkre kell ügyelni.

a) Minden matematikai jel automatikusan *dőlt* betűvel jelenik meg nyomtatásban (kivételek a rövidítések pl. exp, cos, det és a differenciál *d* jele) tehát a matematikai jelek kursíválását nem kell a kéziratban aláhúzással megjelölni, kivéve ha a szövegben félreérthető (pl. *a*). A vektorok és mátrixok jelölésére lehetőleg ne használjunk félkövér betűket; ha elkerülhetetlen, kettős aláhúzással jelöljük a kéziratban. Különleges jelek első előfordulásakor lapszálon adjunk magyarázatot. (Ezeket a szerkesztő a technikai lehetőségek ismeretében módosíthatja.) Mondatot ne kezdjük matematikai jellel.

b) A következő jelek legyenek jól megkülönböztethetők: az O (betű) és a 0 (nulla), a Φ (görög nagybetű) és \emptyset (üres halmaz), ϵ (epsilon) és \in (elem), l (betű) és 1 (szám), α (betű) és \times (szorzókereszt), \cdot (írásjel) és \cdot (szorzójel vagy hiányzó argumentum). Matematikai jelként ' (hiányjel) és - (kötőjel) nem alkalmazható, helyette ' (vonás) és - (minusz) használandó.

c) Az alsó ill. felső indexeket ne tegyük zárójelbe. Ha mint sorszámra hivatkozunk rá a szövegben, a helyes írásmód *i*-edik, és nem *i*. vagy *i*-ik.

d) Azokat a formulákat, amelyekre később hivatkozunk, a sor jobboldalán zárójelbe tett arab sorszámmal lássuk el. Rövidített levezetések esetén a teljes levezetést ajánlatos külön elküldeni a bíráló munkáját segtendő. Empirikus vizsgálat esetén ugyancsak kérjük a felhasznált adatbázis megküldését, avagy pontos forrásának megnevezését a számítások reprodukálhatósága érdekében.

7. Az irodalomjegyzék („Irodalom” cím alatt) csak a cikkben hivatkozott tételeket tartalmazza. Helye a cikk legvégén (az esetleges függelék(ek) után) van. A szövegben a hivatkozás módja a következő:

TARJÁN (1948) bizonyította, hogy ...
vagy „Ismeretes (pl. TARJÁN, 1948, 26.old.), hogy...”

Az irodalomjegyzék a következő minták szerint írandó (kis nagybetű helyett a kéziratban csupa nagybetűt használhatunk):

Könyv:

BRIDGE, J.L. (1971): *Applied Econometrics*. North-Holland, Amsterdam.

Tanulmánykötet:

KING, B. (1985): What is a SAM? in: G. Pyatt-J.Round, Eds. *Social Accounting Matrices. A basis for planning*. The World Bank, Washington 1985, 17-52.

Folyóiratcikk:

MUTH, J.F. (1961): Rational expectations and the theory of price movements. *Econometrica* 29, 315-335.

Magyar szerző magyar nyelvű publikációja esetén a vezetéknev és a keresztnév kezdőbetűje közé nem jön vessző.

A jövőben csak a fenti formai követelményeknek megfelelő kéziratokat továbbítjuk elbírálás céljából! A lektorálási eljárás eredményéről a szerzők értesítést kapnak. A nyomdai sokszorosítás előtt a szerzőknek módjuk nyílik a levonat javítására. Hazai szerzők honoráriumot és 25 különlenyomatot kapnak.

Felhívjuk szövegszerkesztővel dolgozó szerzőink figyelmét, hogy mivel a SZIGMA számítógépes szerkesztésű folyóirat, a cikk elfogadását követően a megjelentést nagymértékben gyorsítja, ha a szövegszerkesztő programmal készült tanulmányt a szerkesztő

hajlékony mágneslemezeken megkapja, illetve annak gyorsmásolását a szerző lehetővé teszi. Minden esetben kérjük, hogy a „nyers” ASCII-filet bocsássák rendelkezésünkre, lehetőleg az adott szövegszerkesztőre jellemző kontrolljelek és utasítások mellőzésével.

Szövegszerkesztővel készített kéziratot csak akkor fogadunk el, ha a lenyomat levél minőségű (NLQ), és egyebekben is (pl. sortávolság) megfelel a fentebb leírtaknak.

A szerkesztőség

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
Szerdte és nyomta: az ECONOMIX Közgazdász Egyetemi Kisszövetkezet kiadásszervezésében: MKKE házi nyomda Felelős vezető: Jász József
Budapest, 1989, 88/23
Felelős szerkesztő: Király Júlia
Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 11,2 (A/5 ív) terjedelemben
HU ISSN 0039-8128